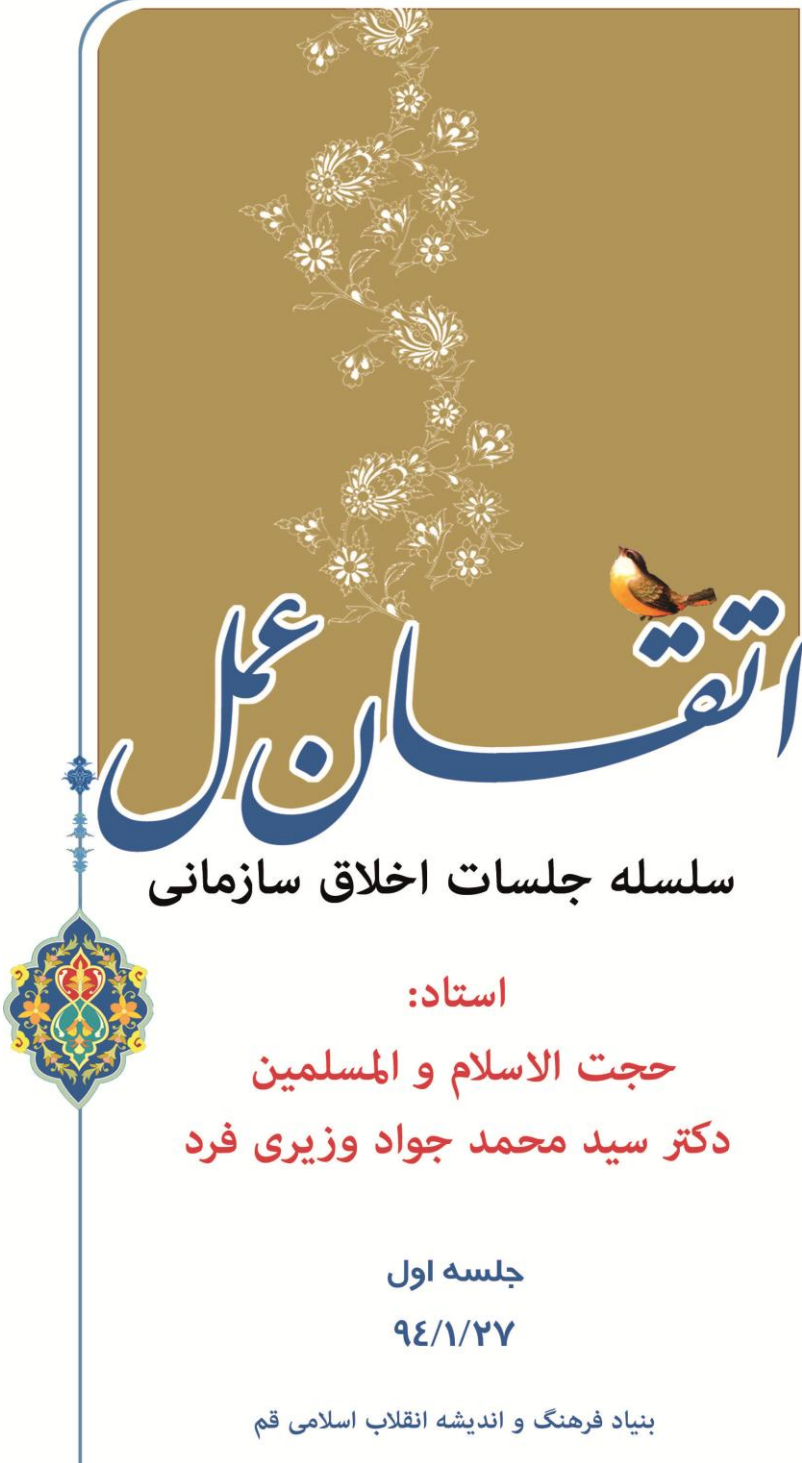

اتقان عمل

سلسله جلسات اخلاق سازمانی

استاد:

حجت الاسلام و المسلمین
دکتر سید محمد جواد وزیری فرد

جلسه اول

۹۴/۱/۲۷

بنیاد فرهنگ و اندیشه انقلاب اسلامی قم

بسم الله الرحمن الرحيم

«الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على رسول الله محمد وآله الطاهرين و لعنة

الله على اعدائهم اجمعين من الآن الى يوم الدين»

قال رسوال الله صل الله عليه وآله وسلم: رَحِمَ اللَّهُ إِمْرًا عَمِلَ عَمَلًا فَاتَّقَنَهُ^۱ پیامبر (ص) توصیه‌ای فرمودند در قالب دعا، صورتش دعاست ولی تفسیر درست ترش بیان یک واقعیت برای زندگی است. ظاهرش این است که خدا رحم کند و خیر و برکت دهد به کسی که کاری انجام دهد و آن کار را خوب به پایان رساند. در حقیقت می‌فرمایند کسی که کاری را درست انجام دهد مشمول رحمت خدا واقع می‌شود. یعنی وقتی خداوند رحمتش شامل حال کسی شود غیر از اینکه ممکن است بهشت نصیب او شود اسباب رسیدن به خیرات و موفقیت را نیز برایش فراهم می‌کند.

اسباب خیر و رحمت متفاوت و متعدد است و ما از آن مطلع نیستیم بنا بر این کار انسان باید متقن، محکم و دقیق باشد نه اینکه که پس از چند بار انجام دادن کاری باز در او اشتباهاتی باشد و بگوئیم مثلاً فلان کار مهم نیست.

یکی از اصحاب پیامبر صل الله علیه وآله وسلم فوت کردند و پیامبر قبر او را خوب و محکم درست کردند اصحاب گفتند این قبر با باد و باران و ... خراب خواهد شد. ایشان فرمودند میدانم ولی خداوند دوست دارد کسی که کاری را انجام می‌دهد خوب انجام دهد به عنوان مثال خادم مسجدی اگر جانمایی را خوب پهن کند اگر هیچ فایده‌ای هم

^۱ مستدرک مسائل علی ابن جعفر، ص ۹۳: خداوند فردی را که کار نیکویی انجام دهد و آن کار را محکم و متقن گرداند مورد رحمت قرار دهد.

نداشته باشد همینکه بهجت و انبساط خاطری به نمازگزار دست می‌دهد در پیشگاه الهی حساب می‌شود. کار خوب این است، چیزی که ما در مملکت کم داریم، این درد ماست. این بیان رسول خدا می‌تواند نظام زندگی ما را زیرورو کند تمام اصناف به این جمله (و عمل به آن) نیاز دارند حتی روحانی ما احتیاج دارد که بداند کجا منبر می‌رود، مستمع او کیست، در چه سنی است، زن است یا مرد، مشکل آن محل چیست، از کجا شروع کند و به کجا ختم نماید، هدفش چیست می‌خواهد پول بگیرد یا چند نفر را به اسلام علاقه مند کند؟ اگر بخواهد کسانی را با اسلام آشنا کند و به دین علاقه مند کند بدیهی است که خداوند اسباب خیر را برایش فراهم می‌کند.

اگر کسی کار خود را خوب انجام دهد، دفعه بعد نیز مردم به او مراجعه می‌کنند در غیر این صورت رهایش می‌کنند. کار خیر در درجه اول نفع و حاصلش برای خود انسان است بعد منفعتش به دیگری می‌رسد (چه نفع دنیوی، چه اخروی، چه هر دو) **مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ**^۲

اگر این کلام پیامبر ص‌ل‌ل‌له‌علیه‌و‌آ‌ل‌وس‌ل‌م را به عنوان حد اقل مسلمان در نظر بگیریم ادارات، موسسات، صنعت، تجارت، فرهنگ و همه چیزمان درست می‌شود این توصیه ها را در اختیار داریم ولی عمل نمی‌کنیم. منابع، توصیه ها و معارف آنها در اختیار ماست ولی از آنها بهره نمی‌بریم و بعضی جاها بهتر از ما عمل می‌کنند.

در هر محیطی حرف اول را همدلی و صداقت می‌زند. اگر همدلی و صداقت نباشد افراد مانند گرگ‌هایی می‌شوند که شب دور هم می‌نشینند و پوزه هایشان را روی زمین می‌گذارند و چشم به هم می‌دوزند از ترس اینکه آن دیگری به او

^۲ سوره فصلت آیه ۴۶: کسی که عمل صالحی انجام دهد، سودش برای خود اوست.

حمله نکنند. (سران کشور های زورگو نیز وقتی کنار هم می نشینند انگار خنجری در دست دارند و پشت سرشان مخفی کرده اند تا در فرصتی مناسب در پهلوی یکدیگر فرو کنند) باید صداقت داشته و نسبت به یکدیگر کینه نداشته باشیم و خیال نکنیم که همه می خواهند مارا لِه کنند و گرنه یک محیط جهنمی خواهیم داشت نه محیطی بهشتی. دنیا و آخرت یکی است، همین دنیای ما در آخرت مجسم میشود اینطور نیست که به یکباره همه چیز عوض شود بلکه اگر شخصی همین الان بد خواه کسی باشد این شکل قیامتی دارد.

• وَ نَزَعْنَا مَا فِی صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ اِخْوَانًا عَلٰی سُرُرٍ مُّتَقَابِلِینَ.^۳
می فرمایند کینه هارا از دل اهل بهشت و مومنین کنسیم دور هم برادرانه نشسته اند یکی قرن اول، یکی قرن چهاردهم، یکی در ایران و یکی در آفریقا منافعشان هم ممکن است فرق داشته باشد ولی چون در دنیا ایمان داشتند و خیر خواه هم بودند و کینه ای در دلشان نبود در آخرت نمی گذاریم کینه ای در دلشان باشد و مجلسشان مجلس صفاست.

در واقع خداوند کینه هارا از دل آدم می گیرد و در قیامت متجلی می شود. ما می توانیم در ادارات مجمع ها و ... کاری کنیم که در بهشت باشیم نه اینکه بدنهامان دور هم باشد ولی دلهایمان نه؛ کسی ممکن است کارش جای دادن باشد این ننگ نیست، اخلاص داشتن مهم است این شخص وقتی جای می آورد به وظیفه اش عمل می کند انجام وظیفه شرف است. من اگر ریاست دارم و کارم را درست انجام نمی دهم این ننگ و خفت است و باید خجالت بکشم. اگر محیط برادرانه ای داشته باشیم چه اشکال دارد که در طول سال

^۳ سوره حجر آیه ۴۷: و آنچه از دشمنی و کینه در سینه هایشان بود بر کنسیم که برادروار بر تختهایی روبروی

یکدیگرند.

یکبار هم من به جای او چای بیاورم؟ (گرچه اگر همیشه این کار را انجام دهم از کار خود باز می‌مانم). این کار من نشان دهنده این است که همه ما می‌خواهیم یک کار را انجام دهیم و دیگر مسائل مختلف پیش نمی‌آید. حرف شنوی در تشکیلات لازم است اما در کنار این فخری نیست برای کسی که امر می‌کند و فرمان می‌دهد و خفتی نیست برای کسی که گوش می‌دهد(فرمان می‌برد). اگر امر و نهی است از باب پیشرفت کار است، نه از باب اینکه من مهمترم و الا اصل بر برادری و عطوفت است.

جهت پیاده کردن این بیان نبی مکرم هیچ انگیزه‌ای بالاتر از انگیزه دینی نیست اولاً برای ما دعا میکند که این خودش انگیزه است و ثانیاً خدا رحم می‌کند یعنی اسباب خیر و پیشرفت فراهم می‌کند و خود پیشرفت هم انگیزه است و ثالثاً توجه دادن به کلام پیامبر(ص) و درست معنا کردن این مطلب که رَحِمَهُ اللهُ یعنی خدا اسباب کار و پیشرفت را برای کسی که کارش را متقن میکند فراهم می‌آورد که اینهم خودش انگیزه است. منتها باید یاد آوری شود و بدانیم که پیشرفت ما در خوب کار کردن است و اگر این امر انجام پذیرد هم ثمره دنیوی دارد هم اخروی.

فرض کنید کسی کاری را درست انجام دهد و هیچکس هم نبیند و در قبالش چیزی ندهند اما حد اقل این فایده را دارد که وجدانش راحت است آسایش دارد در رفتار با خانواده اش تاثیر دارد همه این شخص را می‌خواهند و در وقت محاسبه می‌گویند اَلْحَمْدُ لِلّٰه که نانم حلال بود چون نطفه حلال از این پول تشکیل میشود. اگر کسی فقط روزی اش این باشد که وقتی کارش را انجام می‌دهد بگوید خدا را شکر(اَلْحَمْدُ لِلّٰه) که از کیفیت و کمیت کار هیچ کم نگذاشتم همین بالاترین چیزهاست اما کسی که وقت گذرانی کرده و... با وجدان ناراحت و ملامت و ... به منزل می‌رود خیلی متفاوت است و نمی‌داند که

بسیاری از مشکلات اخلاقی و نگرانی هایی که پیش می آید نتیجه لقمله حرامیست که تهیه کرده .

باید ببینیم اگر کارمندی می داشتیم که مانند خودمان برایمان کار می کرد آیا از او راضی بودیم؟

قرآن می فرماید: **وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ**^۴ وای بر کم فروشان ، کم فروشی فقط مربوط به کسی که چیزی را میفروشد نیست اینکه من خودم کار مند جایی هستم و کار نکنم ولی وقتی جای دیگر رئیس شدم دوست داشته باشم کارمندم تا آخرین لحظه برایم کار کند مصداق کم فروشی است. در آیه بعد معنی کم فروشی آمده است:

﴿الَّذِينَ إِذَا ارْتَبَعُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ﴾ و اذا کالوهم **وزنوههم یخسروهم**^۵.

آنهایی که وقتی می گیرند کامل می گیرند و وقتی می دهند کم می گذارند. مهمترین چیز، داشتن اراده عمل است بعضی چیز ها مانند عبور نکردن از چراغ قرمز، تحلیل نمی خواهند بلکه تنها باید اراده ی عمل داشت. اول چیز برای اینکه همدل و همزبان باشیم این است که به یکدیگر حسن نیت داشته باشیم و صادقانه برخورد کنیم اگر فرض کنیم همه بخواهند به جهنم بروند حد اقل ما که می خواهیم به بهشت برویم و سعادت را در عمل به این مسائل میدانیم باید ببینیم تا به حال چرا به این مطالب عمل نکرده ایم.

^۴ سوره مطفین آیه ۱

^۵ سوره مطفین آیه ۲: آنان که چون کالایی را با پیمانه و وزن از مردم می ستانند کامل می ستانند

^۶ سوره مطفین آیه ۳: ولی هنگامی که برای دیگران پیمانه یا وزن می کنند، کم می گذارند.

البته برای رسیدن به این مطالب، تحلیل، توسعه و استخراج مبانی و پیدا کردن راهکار هم نیاز است.

«وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ»